

«Hei! Hvorfor sa du capsen min var skitten!?»

Bruk av dramatisk lek med barn for å tolke, spille ut, og løse en konfliktsituasjon

Gabriel Konupek With

[kandidatnummer: 3003]

Bacheloroppgave

BHBAC3910

DMMH - 5.2018

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innhold

Innledning.....	3
Metode.....	3
Kvalitativ metode	4
Oppsummering av opplegget jeg gjennomførte i barnehagen.....	4
Valg av metode: Deltakende observasjon eller barnesamtale?.....	5
Deltakende observasjon.....	6
Utvalg av materiale og informanter	6
Materiale jeg har valgt å inkludere.....	7
Materiale jeg har valgt å utelukke	7
Valg av informanter	7
Etiske retningslinjer.....	8
Anonymisering	8
Makulering	8
Samtykkeskjema.....	9
Eventuelle vanskeligheter under metodedelen	9
Samtykkeskjema.....	9
Forskyvning av tidsplan	9
Teori	10
Richard Schechners teori om «dark play»	10
Johann Galtungs diagram for konfliktlære	10
Figur 1.-Diagram for datterens svarmuligheter.....	11
Redegjøring for punkt [1-5] på figur 1.....	11
Neelands og Goodes oversikt over teaterformer	13
Hot-sete	13
Forum-teater	13
Robert Henkes teori om muntlig improvisasjon og struktur	13

Funn/resultater.....	14
Hvem er konfliktens sydebukk?	14
Barnas forslag til løsning av konflikten.....	15
Barnas møte med <i>Per</i> og <i>Anna</i>	17
Hvordan barna tok fatt på rollen som <i>Per</i> og <i>Anna</i>	17
Oppgavens drøftingsdel.....	18
Tøys, intensjon, og «dark play».....	18
Mine og Galtungs vurderinger av barnas forslag til konfliktløsning.....	20
Figur 2. Diagram for konflikten mellom <i>Per</i> og <i>Anna</i>	20
Barnas løsninger i samtale om <i>Per</i> og <i>Anna</i>	21
Barnas løsninger i samtale med <i>Per</i> og <i>Anna</i>	23
Barnas løsninger i rolle som <i>Per</i> og <i>Anna</i>	23
Barnas bruk av ulike teaterformer	24
Hot-sete	25
Forum-teater	26
Sammenhenger mellom mitt opplegg og <i>commedia dell`arte</i>	27
Konklusjon	28
Litteratur.....	29
Vedlegg	30
Vedlegg 1. Didaktisk plan for besøk i barnehagen (9.4-12.4).....	30
Vedlegg 2. Fortelling om <i>Per</i> og <i>Anna</i>	32
Vedlegg 3. Samtykkeskjema	33
Vedlegg 4. Pappfigurer brukt under historiefortelling	34
Vedlegg 5. Kostymet til <i>Per</i> (capsen).....	34
Vedlegg 6. Kostymet til <i>Anna</i> (skjerfet)	35

Innledning

Noen av de mest utfordrende og givende situasjonene jeg har møtt på i barnehagen har vært konfliktsituasjoner. Som voksen i barnehagen blir du ofte tilkalt når det har oppstått en konflikt, og barna i konflikten ikke kommer til enighet. Selv om det er smigrende at barna ser til deg når de trenger hjelp, opplever jeg at barna ofte kunne løst konflikten seg imellom, uten voksen innblanding. Rammeplanen sier at barna skal støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening, gjennom dialog og samspill (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19). Jeg mener evnen til å løse konflikter er en integral del av kommunikasjon mellom mennesker, og at vi som voksne gjør barna en bjørnetjeneste hvis vi løser alle konfliktene for dem. Hvor skal de ellers få trening i mellommenneskelig samspill, om ikke i barnehagen? Jeg bestemte meg for å lage et opplegg der jeg skulle få barnas innspill til en konfliktsituasjon, og utfordre dem til å løse denne situasjonen på egenhånd. Da jeg skulle velge hvilket fordypningsfag jeg ville knytte opp mot dette opplegget, var jeg tidlig ute med å velge drama.

Jeg har lenge hatt en forkjærlighet for drama og teater, opparbeidet både gjennom deltakelse på skolerevy, og et år på Romerike folkehøgskole. Drama og teater gir barna rom til å prøve ut oppførsel og handlinger de vanligvis ikke får lov til, helt risikofritt. Tenk så befriende det ville være å være i en vanskelig konfliktsituasjon, og vite at konflikten forsvinner straks man ikke vil mer! Jeg var på utkikk etter å lage et slikt trygt rom, der barna kunne gjøre et dypdykk i en konflikt, slik at de både kunne opparbeide seg kunnskap om konfliktens natur, men også selv prøve å delta og løse konflikten. Problemstillingen jeg til slutt valgte, og har lyst til å se nærmere på, er denne: «Bruk av dramatisk lek med barn for å tolke og løse en konfliktsituasjon.» Jeg skal begynne denne bacheloroppgaven med å gjøre rede for metoden og innsamlingsstrategien jeg har valgt. Videre skal jeg presentere teorien jeg vil se nærmere på i oppgaven, og funnene jeg har gjort under besøkene mine i barnehagen. Jeg skal så drøfte teorien jeg har valgt ut, og funnen jeg har gjort opp mot hverandre, før jeg avslutter med å oppsummere det jeg har sett på og kommet fram til i oppgaven.

Metode

I dette kapittelet skal jeg reflektere rundt, og gjøre rede for metoden jeg har tatt i bruk for å hente inn dataen som har blitt brukt i denne oppgaven. Jeg skal begynne med å kort gjøre rede på begrepet kvalitativ metode. Videre skal jeg oppsummere opplegget jeg har gjennomført i barnehagen. Jeg skal så gjøre rede på tankegangen min rundt valg av metode, og begrunne valget jeg falt på. Etter dette gjennomgår jeg hvordan jeg tenkte da jeg valgte ut

materiale til observasjonene mine, og da jeg valgte informanter. Jeg går gjennom de etiske retningslinjene jeg har fulgt, og avslutter så metoddelen av denne oppgaven med å gå gjennom eventuelle vanskeligheter jeg møtte på underveis.

Kvalitativ metode

Kvalitativ forskning kan basere seg på et vidt spekter av innsamlingsmetoder, som for eksempel intervju, observasjon, gjennomføring av prosjekter, eller analyse av dokumenter, bilder, videoopptak og samtaler. (Bergsland og Jæger, 2014, s. 67). De kvalitative metodene brukes når man skal se nærmere på enkeltfenomener og få fram det som er spesielt i samspill mellom mennesker. Der kvantitativ forskning går i bredden, og samler inn opplysninger fra mange kilder, går kvalitativ forskning i dybden, og henter inn mange opplysninger fra få kilder (Dalland, 2017, s. 53). Ved bruk av kvalitative forskningsmetoder vil forskerens fortolkning av dataen, og konteksten dataen ble samlet inn i, selv være en viktig del av dataen. Forskeren vil ofte ha et jeg-du-forhold til undersøkelsespersonen(e), og forskeren vil selv være delaktig og påvirke resultatet av undersøkelsen (Dalland, 2017, s. 53). Det er viktig at man ved bruk av kvalitative forskningsmetoder er klar over forholdet mellom deg og undersøkelsespersonen(e), og sin egen påvirkning. Tar man i bruk kvalitative metoder, burde man være åpen om, og redegjøre for egne fordommer og forventninger. Jeg bestemte meg for å ta i bruk en kvalitativ forskningsmetode i bacheloroppgaven min fordi jeg liker å se nærmere på enkeltfenomener, og fordi jeg liker at jeg personlig kan påvirke datainnsamlingen og arbeidet mitt.

Oppsummering av opplegget jeg gjennomførte i barnehagen

I Bacheloroppgaven min har jeg brukt observasjoner av barn til å utforske hvordan barna brukte dramatisk lek til å tolke og løse en konfliktsituasjon. Barna deltok på fire økter, og i disse øktene fikk de presentert en fiktiv konfliktsituasjon (vedlegg 2.) som vi sammen reflekterte rundt og dramatiserte.

Opplegget var sentrert rundt en konfliktsituasjon og en historie jeg selv hadde skrevet, og jeg begynte med en opplesning av denne fortellingen (vedlegg 2). Før opplesningen introduserte jeg barna for de to karakterene, i form av to pappfigurer (vedlegg 4). Dette gjorde jeg for å gi barna noen konkrete å knytte fortellingen til. Etter opplesning beveget vi oss videre til en samtale om det vi akkurat hadde hørt. I samtalen ville jeg utfordre barna til å reflektere over konflikten de hadde fått presentert. Neste del av opplegget gikk ut på at barna fikk møte og samtale med *Per* og *Anna* (meg i kostyme) (vedlegg 5 og 6) for å samtale om konfliktsituasjonen med deltakerne i konflikten. Barna fikk etterhvert selv muligheten til å gå

i rolle som *Per* eller *Anna*, for selv å få utspille, oppleve og kanskje løse konfliktsituasjonen vi hadde lest og reflektert rundt.

Valg av metode: Deltakende observasjon eller barnesamtale?

Under planleggingen av opplegget mitt og besøkene i barnehagen, så jeg lenge for meg å bruke barnesamtale som metode. Løkken og Søbstad skriver i *observasjon og intervju i barnehagen* at «en av de største fordelene med barnesamtaler er at de ser ut til å kunne bidra til at barn blir likeverdige medspillere i barnehagehverdagen» (2013, s. 121). Jeg var usikker på om det usymmetriske forholdet mellom meg og barna skulle ødelegge samtalene jeg hadde lagt opp til, og jeg tenkte at barnesamtaler kunne være en god metode for å oppnå den likeverdigheten Løkken og Søbstad snakker om. Opplegget mitt var veldig samtaledrevet, og jeg tenkte at en båndopptaker og transkribering ville være den mest relevante og sikreste måten å fange opp all dialogen rundt konflikten mellom *Per* og *Anna*, og dialogen barna får med meg og hverandre i rolle som *Per* eller *Anna*.

Etter hvert som jeg leste meg mer opp på barnesamtaler, revurderte jeg valget mitt av dette som metode. Jeg hadde planlagt å gjennomføre samtalen med barna på en løs og ledig måte, uten annet manus enn et par spørsmål jeg kunne stille barna hvis det passet inn i samtalen vi befant oss i. Jeg var redd for at dette ville føre til at jeg ville få mye prat om temaer som ikke var relevante til min tematikk, som jeg dermed ville måtte bruke mye tid på å høre gjennom og transkribere. Jeg var også redd for at en lydopptaker ville være distraherende, og ta barnas oppmerksomhet. Jeg kom også fram til at lydbåndet ikke ville være egnet til å fange opp lyden under dramatiseringsdelen av opplegget, der jeg regnet med at barna kom til å bevege seg rundt. Det jeg var mest redd for var at bruken av barnesamtale ville legge for mye av fokuset på historie og samtaledelen av opplegget mitt, og ikke nok på dramatiseringsdelen. Jeg tenkte at nyansene i barnas bevegelser og tonefall, og barnas møte med, og tolkning av *Per* og *Anna* ville gå tapt i en transkripsjon, og at gullkorn fra barnas side ville drukne i et hav av data. En transkripsjon av en barnesamtale vil heller ikke fortelle noe om barnas møte med kostymene som forandrer dem til *Per* og *Anna*, eller om hvordan barna gjensker det fiktive rommet de har hørt om i historien jeg har fortalt dem. Jeg bestemte meg derfor for å gå bort fra barnesamtale som metode.

Valget mitt av metode falt da på deltakende observasjon. Dalland skriver at ett av de karakteristiske trekkene ved kvalitativ observasjon er at man «retter seg mer mot relasjoner og samspill mellom mennesker enn mot enkeltpersoner» (Dalland, 2017, s. 101). Fokuset på relasjoner og samspill er gjennomgående i tematikken og opplegget jeg har laget, både i

historien om *Per og Anna*, og i samtalen og dramatiseringen i etterkant. Ved å bruke deltakende observasjon som metode hadde jeg muligheten til å skrive fyldige observasjoner av enkeltsituasjoner, og fange opp nyanser i f. eks kroppsspråk, bruk av kostymer og barnas stemmeleie. I *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* viser Bergsland og Jæger til Thagaard, som mener at det å forstå og fortolke sosiale fenomener er en viktig målsetning når man bruker kvalitativ tilnærming (Bergsland og Jæger, 2014, s. 67). Dette samsvarer godt med min målsetning for denne oppgaven, og derfor bestemte jeg meg for å ta i bruk den kvalitative metoden deltakende observasjon, som metode. I neste kapittel skal jeg se nærmere på et par undersjangere innen deltakende observasjon, og gjøre rede for hvilke av disse som vil passe best til arbeidet mitt.

Deltakende observasjon

Løkken og Søbstad hevder at: «En observasjon kan foregå med den som observeres i sine naturlige omgivelser, men kan av og til også foretas i situasjoner som er spesielt tilrettelagt» (Løkken og Søbstad, 2013, s. 55). Videre siterer Løkken og Søbstad Hellevik (1999, s. 136-140), som skiller mellom feltundersøkelser og laboratorieundersøkelser. I følge Hellevik foregår feltundersøkelser innen naturlige rammer imens laboratorieundersøkelser handler om arrangerte situasjoner (2013, s. 55). Et liknende skille bruker Bergsland og Jæger når de snakker om feltobservasjoner og laboratorieobservasjoner. (2014, s. 75). Feltobservasjoner er når «observatøren er ute i feltet som aktiv deltaker og samspiller med relevante andre, samtidig som observatøren bruker seg selv for å analysere og forstå det som foregår i feltet» (Bergsland og Jæger, 2014, s. 75). Laboratorieobservasjonene handler om å observere eksperimenter i arrangerte situasjoner, i likhet med Helleviks laboratorieundersøkelser.

Ut fra listen over ulike typer observasjoner i *bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (Bergsland og Jæger, 2014, 75), mener jeg at metoden jeg har valgt ut er en kombinasjon av feltobservasjon og laboratorieobservasjon. Fra feltobservasjon tar jeg den aktive deltakeren, samspillet med de andre deltakerne, og observatørens bruk av seg selv i analysen av feltet. Fra laboratorieobservasjon tar jeg den arrangerte situasjonen.

Utvalg av materiale og informanter

«Hva gjør du for å finne svar på dine spørsmål? Hvordan har du valgt materialet-hva er inkludert, hva har du utelukket, og hvorfor?» (Lie, 2012, s. 146, her i Dalland, 2017, s. 199). Jeg skal følge Lies råd, og gjøre rede for hvilken type hendelser jeg har valgt å skrive observasjoner om, hvilke jeg har valgt å ikke nevne i observasjonen mine, og begrunne

hvorfor jeg valgte som jeg valgte. Dette gjør jeg for å vise leseren et innblikk i hvilken type situasjoner jeg mener er relevante til oppgaven og tematikken min.

Materiale jeg har valgt å inkludere

Jeg har valgt å gjøre notater av alle samtaler som omhandler konflikten mellom *Per* og *Anna*. Dette gjelder både samtaler rundt selve historien, og samtaler barna hadde med meg i kostyme, og med hverandre i rolle. Under refleksjonen rundt fortellingen valgte jeg å ta spesiell notis av samtaler som omhandler *Per* og *Annas* tanker og motivasjon, fordi jeg syntes disse observasjonene gir interessant innblikk i hva barna tror driver konflikten, og får *Per* og *Anna* til å handle som de gjør.

Under barnas samtale med meg i rolle har jeg valgt å ta spesiell notis av måten barna møter *Per* og *Anna*, og hvordan barna samtaler om konflikten nå de prater med en av deltakerne i konflikten. Jeg vil følge med på hva barna fokuserer på når de videreforteller historien, samt hvordan barna forklarer *Pers* motivasjon til *Anna* (og omvendt) for å få informasjon om hvordan de har oppfattet konflikten.

Under dramatiseringsdelen fortsatte jeg å gjøre observasjoner om dialogen mellom barna i rolle, fordi det vil gi meg kunnskap om hvordan barna tolker karakterene, og karakterenes motivasjon. Av samme grunn gjorde jeg også observasjoner om barnas kroppsspråk, stemmeleie og bruk av kostymer.

Materiale jeg har valgt å utelukke

Jeg har ikke gjort notater når det har vært perioder med tøy fra barna sin side, og hvor tøyset ikke er relevant til tematikken vi snakket om. Jeg har også latt være å gjøre notater i perioder der det har oppstått uro, dette skjedde for eksempel da barna ble distraheret av sekken min, og «gikk på skattejakt» i denne. Hvis verken tøyningen eller uroen har hatt noen nytteverdi for opplegget mitt, har jeg altså ikke sett noen grunn til å gjøre notater av det. Jeg har også latt være å gjøre notater av situasjoner der jeg har irettesatt barna. Dette måtte jeg for eksempel gjøre da Lars kastet fargeblyanter rundt. Det skal dog sies at jeg er klar over at barn kan uttrykke seg på mange forskjellige måter, og at man kan få verdifull data ut av situasjoner som virker bråkete eller urolige. Av den grunn har jeg valgt å sette en ganske høy terskel for tøy, før jeg kommer inn og irettesetter barn.

Valg av informanter

Barna som deltok i observasjonene mine var barn i førskolegruppen i en barnehage og en avdeling jeg hadde arbeidet på før. Jeg valgte å gjennomføre opplegget mitt med barn jeg kjente fra før, fordi jeg mente dette ville gjøre det lettere for dem å slå seg løs under

dramatiseringen, samtidig som det ville gjøre samtalene mellom meg og barna mer naturlige. Grunnen til at jeg ville jobbe med barna på førskolegruppen, var at de hadde erfaring med å jobbe i mindre grupper, og med fokus på ett tema. Hammer og Strømsøe skriver at drama med barn, og særlig små barn, ikke må være fokusert på fremvisning (2015, s. 29). Min plan var at barna etter hvert skulle gå inn i rolle, og fremvise konflikten mellom *Per* og *Anna* foran meg og andre barn, og dermed ville store barn være ideelle å observere. Dessuten mente jeg at tematikken rundt konflikt og konfliktløsning ville passe deres aldersgruppe. Barna som deltok skal alle begynne på skolen etter sommeren, og på skolen vil ikke de voksne være like tilgjengelige som de er i barnehagen. Evnene til å løse en konflikt, på fredelig vis, på egenhånd vil da komme godt inn. Videre passer opplegget mitt best for de eldste barna, fordi det setter høye krav til barnas muntlige evner og empati. De på kunne sette seg inn i og forstå ett annet menneske sin situasjon, og så gå i rolle og formidle dette menneskets følelser videre. Dette er en avansert øvelse jeg mener de yngre barna vil ha vanskeligheter med.

Etiske retningslinjer

«Kunnskap om det enkelte barn må kobles sammen med en grunnleggende respekt for barnet» (Løkken og Søbstad, 2013, s. 22). Gjennom observasjonene mine og arbeidet mitt med denne bacheloroppgaven har jeg fått tilgang til fortrolig og personlig informasjon om barna jeg har jobbet med. I de følgende avsnittene vil jeg kort gjøre rede for grepene jeg har tatt for å respektere, hemmeligholde, og ivareta barnas identitet, personopplysninger, og privatliv.

Anonymisering

I observasjonene jeg bruker under arbeid med denne oppgaven har jeg anonymisert barna, ved å gi dem et vilkårlig navn av samme kjønnstype som deres eget navn. Navnene jeg har gitt barna er Rasmus, Lars, Line og Natalie. Navnene ble tilfeldig valg ut fra lister over norske gutte- og jentenavn, navnene barna har fått i observasjonene mine har altså ingen tilknytning til barnas virkelige liv, og deler heller ingen likhetstrekk med barnas virkelige navn (listene brukt i for å finne navn vedlegges i litteraturlisten).

Makulering

Under observasjon av barna noterte jeg i en egen skrivebok. Disse notatene inneholdt barnas fornavn, men ble makulert straks jeg hadde fått overført notatene til datamaskinen min, hvor barnas navn ble anonymisert.

Samtykkeskjema

Før jeg dro for å observere i barnehagen sendte jeg ut et samtykkeskjema til foreldrene til barna jeg ville observere (vedlegg 3.). Samtykkeskjemaet inneholder informasjon om hvem jeg er, hvorfor jeg ønsker å observere barna, hva barnas deltakelse vil innebære, og sist men ikke minst; hvilke grep jeg tar for å ivareta deres barns personopplysninger og anonymitet. Samtykkeskjemaet inneholder kontaktinformasjon til både meg og mine veiledere, og informerer foreldrene om muligheten til å melde sitt barn ut av prosessen når som helst.

Eventuelle vanskeligheter under metodedelen

Samtykkeskjema

Jeg sendte samtykkeskjema mot slutten av påskeferien (31.3) og avtalen var at den ansatte jeg hadde vært i kontakt med i barnehagen skulle dele ut samtykkeskjemaet til foreldre i løpet av uke 14 (2.4-6.4), slik at jeg kunne komme til barnehagen og starte opplegget mitt den 9.4. Samtykkeskjemaene ble delt ut til avtalt tid, men da jeg tok kontakt på søndag (8.4) for å høre om alt var klart til morgendagen, fikk jeg beskjed om at kun to av foreldrene hadde kommet tilbake med underskrevne samtykkeskjemaer. Dette førte til at jeg kun hadde historiefortelling med to av barna (Rasmus og Lina) den 9.4. Heldigvis hadde flere av foreldrene kommet tilbake med samtykkeskjema før jeg kom til barnehagen den 10.4. og jeg fikk gjennomført resten av opplegget mitt uten å måtte gjøre noen tematiske endringer, og til avsatt tid.

Forskyvning av tidsplan

Planen min var at barna skulle introduseres for meg i rolle som *Per* eller *Anna* den 3. økten (didaktisk plan, vedlegg 1.). Jeg valgte å gå vekk fra denne planen, og introduserte barna for *Per* og *Anna* den 2. økten. Dette valgte jeg fordi barna som hadde vært med 1. økten (Lina og Rasmus), hadde gitt de to nye barna (Natalie og Lars) en innføring i hva vi hadde snakket om på økt 1. Dette gjorde at planen jeg hadde lagt for å innføre de nye barna, og oppsummere det vi hadde gjort i økten før, ble overflødig. Jeg følte derfor at barna var klare for å møte *Per* og *Anna* i den 2. økten. Da barna fikk møte *Per* og *Anna* fikk de straks lyst til å ta på seg *Pers* caps og *Annas* skjerf, og gå i rolle. Jeg bestemte meg derfor for framskynde denne delen av opplegget til slutten av 3. økt. Barna fikk dermed møtt *Per* og *Anna* i 2. og 3. økt, og var i rolle i 3. og 4. økt.

Teori

I dette kapittelet skal jeg gjøre rede for teoriene jeg skal ta i bruk senere i oppgaven. Jeg har valgt ut teorier som kan knyttes opp mot problemstillingen min; «bruk av dramatisk lek med barn for å tolke, spille ut, og løse en konfliktsituasjon». Jeg har valgt ut Schechners teori om «dark play» og Galtungs diagram for konfliktlære, som kan knyttes opp mot problemstillingens konfliktdel. Av teori jeg skal knytte opp mot bruken av dramatisk lek i opplegget mitt har jeg valgt ut to relevante teaterformer fra Neelands og Goodes oversikt over teaterformer, og Henkes teori om muntlig improvisasjon og struktur. Teoriene blir her presentert i den rekkefølgen de kommer til å gjennomgås når jeg kommer til oppgavens drøftningsdel.

Richard Schechners teori om «dark play»

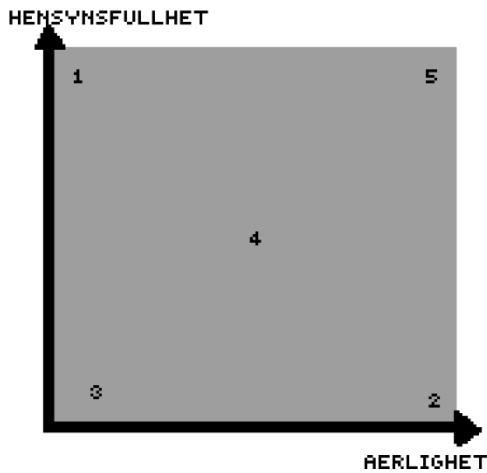
«**Dark play**: «playing with fire, » «breaking the rules, » «getting away with murder, » play that emphasizes risk, deception, and sheer thrill» (Schechner, 2002, s. 119)

Sitatet over beskriver det Richard Schechner kaller for «dark play. » «Dark play» går ut på at noen av deltakerne ikke vet at de er med i en lek, og Schechner sammenlikner det med taskenspillere som lurer folk i kortspill, og med rotter som blir lurt til å løpe rundt i en labyrinth. «Dark play» involverer fantasi, flaks, dristighet og nytenkning. «Dark play» kan være helt privat, kun kjent for en spiller, eller dukke plutselig opp i en lek mellom flere personer, for eksempel i form av en frekk kommentar eller et påkostet sinneutbrudd. «Dark play» undergraver orden, fjerner rammer, og bryter sine egne regler (2002, s. 119).

Johann Galtungs diagram for konfliktlære

Denne teorien er hentet fra Johan Galtungs bok *Både -og* (2003). I boken eksemplifiserer Galtung modellen med en oppfunnen konflikt mellom en mor og en datter. Konflikten går ut på at en mor skal på re-union med gamleklassen sin. Hun har tatt på seg en kjole som ikke passer til damer på hennes alder. Hun går så inn på datterens rom og spør hva datteren syntes. Datteren ser at kjolen ikke passer, men merker også at moren er usikker og vil ta et utsagn om at kjolen ikke passer som en fornærmelse. Datteren er altså spent mellom å være hensynsfull, og å være ærlig med sin mor. For å kartlegge datterens svarmuligheter har Galtung laget et kartesisk koordinatsystem (Galtung, 2003, s. 23-27).

Figur 1.-Diagram for datterens svarmuligheter

Modellen over er et kartesisk koordinatsystem, skapt for å kartlegge datterens svaralternativer. I dette eksempelet heter Y-aksen hensynsfullhet, og X-aksen heter ærlighet, og modellen presenterer den indre kampen i datteren, som prøver å formulere et svar til sin mor. X- og Y-aksen kan ha andre navn, ut fra hva konflikten handler om. Modellen kan for eksempel også brukes til å tolke en konflikt mellom to personer, der person 1 er på Y-aksen, og person 2 er på X-aksen. (Figur 1 ble laget på en nettside som ikke var kompatibel med Æ-tasten).

På koordinatsystemet har Galtung plottet inn punktene [1-5]. Disse representerer hver sin formulering datteren kan komme med. Formuleringene varierer i grad av hensynsfullhet og ærlighet. Teoretisk sett kan man i dette diagrammet plote inn flere formuleringer med varierende nyanser av hensynsfullhet og ærlighet, men Galtung mener de fem som er plottet inn er de viktigste (Galtung, 2003, s. 26). Jeg skal nå gjøre rede for hva punktene [1-5] betyr, både på generell basis, og for konflikten mellom mor og datter.

Redegjøring for punkt [1-5] på figur 1.

Punkt [1]

På generell basis representerer punkt [1] ett utfall som kun realiserer ett mål eller én side av saken, altså kun Y- eller X-aksen. I eksempelet med mor og datter vil punkt [1] være en formulering der datteren kun fokuserer på å være hensynsfull, og på å ikke såre sin mors følelser. Eksempelvis: «Kjolen passer kjempefint!»

Punkt [2]

I likhet med punkt [1], representerer punkt [2] ett utfall som kun realiserer ett mål. Punkt [2] vil alltid representere motsatt akse av punkt [1]. I eksempelet med mor og datter vil punkt [2] være en formulering der datteren kun fokuserer på å være ærlig, og formidle sin ærlige formening om kjolen. Eksempelvis: «Den kjolen passer ikke til en dame på din alder.»

Punkt [3]

Punkt [3] på modellen gir et utfall der man ikke har kommet noe nærmere å oppfylle hverken Y- eller X-aksen. Galtung sier her at man velger å utsette konflikten, som fortsatt ligger og ulmer (Galtung, 2003, s. 29). I eksempelet med mor og datter vil punkt [3] være en utsettelse eller avledning fra datteren sin side, slik at hun unngår å besvare morens spørsmål. Eksempelvis: «Beklager mamma, jeg er for sent ute til en avtale og må dra nå.»

Punkt [4]

Punkt [4] ligger midt på modellen, og er et kompromiss mellom verdiene/personene på Y- og X-aksen. Her sier Galtung at det er viktig å huske på at ett kompromiss ikke utelukkende er et positivt utfall og han beskriver et kompromiss som «et utfall ingen er tilfreds med og at begge eller alle parter håper den eller de andre er minst like tilfreds slik at man kan stå samlet om felles misnøye» (2003, s. 28). I eksempelet med mor og datter vil altså punkt [4] være en løsning som ofrer ærlighet for hensynsfullhet, og samtidig ofrer hensynsfullhet for ærlighet. Svaret blir dermed hverken ordentlig ærlig eller ordentlig hensynsfullt. Eksempelvis: «Det er ikke noe galt, men kanskje du burde velge en kjole som ikke er så nymotens?»

Punkt [5]

Punkt [5] ligger helt oppe til høyre i modellen, og scorer høyt både på Y- og X-aksen. Galtung kaller punkt [5] for *positiv overskridelse* (2003, s. 28-30). Med dette mener Galtung en løsning som balanserer verdiene på Y- og X-aksen i tabellen, uten at de går på tvers av hverandre, sånn som i punkt [4]. For å klare dette trengs både fantasi og kreativitet. Galtung skriver at å oppnå punkt [5] også vil være krevende, fordi man kan oppleve at forslaget man kommer med for å løse konflikten er for uvanlig til å bli forstått eller godtatt (2003, s. 28-29). I eksempelet med mor og datter er punkt [5] en formulering som setter en ny vri på budskapet datteren vil formidle, slik at datteren kan være ærlig, uten at moren kan tolke datterens utsagn som noe negativt. Som et eksempel på en slik løsning foreslår Galtung (2003, s. 30): «Mor, du her en så fin personlighet og den blå kjolen understreker den personligheten bedre.»

Neelands og Goodes oversikt over teaterformer

Med boken *Structuring drama work* har Neelands og Goode laget det de kaller «en håndbok med tilgjengelige former innen drama og teater» (2000, bokens omslag). Jeg skal nå bruke denne håndboken til å gjøre rede for de to dramaformene jeg mener best kan knyttes opp mot opplegget mitt, disse to er hot-sete og forum-teater.

Hot-sete

Denne metoden går ut på at en gruppe, som enten er seg selv eller er i rolle, har muligheten til å intervju skuespillere som holder seg i karakter. Disse karakterene kan enten bryte ut av improvisasjon for å svare på spørsmål, eller så kan rollen være forberedt og karakteren kan sitte og svare intervjuerne sine som i et vanlig intervju. Neelands og Goode hevder denne metoden vil tydeliggjøre en karakters motivasjon og personlighet. Den gir innblikk i forholdet mellom holdninger og hendelser, og hvordan hendelser påvirker holdninger, noe som kan oppmuntre til refleksjon rundt menneskelig oppførsel (2000, s. 32)

Forum-teater

Denne metoden går ut på at en situasjon (valgt for å rette fokus mot tematikk som er relevant til dramaet) blir spilt ut av en liten gruppe, imens de andre observerer. Både skuespillerne og de som observerer har muligheten til å bryte inn og stoppe handlingen hvis de føler den ikke beveger seg i riktig retning, hvis skuespillerne trenger hjelp, eller hvis dramaet ikke oppleves som ekte. Neelands og Goode hevder denne metoden vil gjøre deltakerne bedre til å hjelpe hverandre. Deltakerne vil også følge nøye med på hva som blir spilt ut, og de kan diskutere, forhandle og spille seg fram til hvordan handlingen burde spilles ut. (2000, s. 59)

Robert Henkes teori om muntlig improvisasjon og struktur

I boken *Performance and Litterature in the Commedia dell`Arte* (2002) utforsker den tyske teaterhistorikeren Robert Henke commedia dell`arte; italiensk proffteater på 1500-tallet, og hvordan muntlig improvisasjon ble kombinert med en nedskrevet og konstruert intrige. Skuespillerne som deltok i denne typen teater spilte vanligvis ikke ut planlagte scener, men improviserte sin opptreden ut fra et felles plot og gjennom inngående kunnskap om de individuelle karakterenes roller. (2002, s. 1)

Commedia dell`artes improvisasjon ble basert på en trefoldig modell, der de tre grenene var et overhengende plot, karakterenes samspill og fremføring av replikker, og til slutt de faktiske replikkene. (2002, s. 12)

Henke trekker fram sjangeren «scenario» som den sjangeren som gir best indikasjon på hvordan improvisasjonen i *commedia dell'arte* ble gjennomført. Scenarioet begynner med et argument eller en konflikt som skaper en bakgrunn for stykkets plot, en liste med stykkets karakterer og en liste rekvisitter. Plottet blir så forklart, med oversikt over når de viktige karakterene kommer og går, og korte beskrivelser av de viktigste hendelsene i stykket, med spesielt fokus på samspillet mellom de forskjellige karakterene. (2002, s. 13)

Funn/resultater

I denne delen av oppgaven skal jeg presentere noen av funnene jeg gjorde under besøkene i barnehagen. Jeg har valgt ut funn som kan knyttes opp mot teorien jeg har valgt, og som er relevante til problemstillingen min; «Bruk av dramatisk lek med barn for å tolke, spille ut, og løse en konfliktsituasjon.» Det jeg har valgt å fokusere på er barnas syn på hvem som er konfliktens sydebukk, barnas forslag til løsning av konflikten, hvordan barna reagerte på å møte *Per* og *Anna*, og hvordan barna tok fatt på rollen som *Per* og *Anna*.

Hvem er konfliktens sydebukk?

I løpet av øktene spurte jeg barna hvem de syntes hadde oppført seg slemmest, og hvem de syntes burde si unnskyld først av *Per* og *Anna*. Barnas svar på disse spørsmålene varierte fra økt til økt og situasjon til situasjon, og det var flere ganger at de var uenige seg imellom. Barna var dog klare på at både *Per* og *Anna* hadde gjort eller sagt noe som var negativt. Barna skjønnte hvorfor *Per* hadde blitt sur på *Anna*, men var også klare på at *Anna* ikke hadde ment noe vondt da hun sa capsen til *Per* så gammel ut, og at det kun var ment som tøys. Under ser dere to utdrag fra en samtale mellom meg og barna, der temaet er hvem som er konfliktens sydebukk.

Økt 4: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

-Hva kan de (*Per* og *Anna*) gjøre for å bli venner?

Lina: «De må prøve å bli venner igjen»

-Hvordan kan de gjøre det da?

Lina: «De må si unnskyld»

«Hvem synes dere burde si unnskyld først?»

Lars: «*Anna*, fordi hun sa capsen var gammel»

Lina: «*Per* for det var slemt å si at han ikke ville leke»

-Men hva med det *Per* sa om at *Annas* skjerf så ut som en agurk?

Natalie: «det var tøys»

-Det *Anna* sa om capsen til *Per* var jo også bare tøys

Rasmus: «*Per* skjønnte ikke at det var tøys og trodde det var på ekte»

Økt 4: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

«Hvem synes dere var slemmest av *Per* og *Anna*?»

Lars: «*Anna*, fordi hun dytta»

Lina: «*Per*, fordi han ikke ville leke med *Anna*»

Natalie: «Ja, *Per*.»

Rasmus: «Jeg syntes også *Per*»

-Men *Per* ble jo lei seg da *Anna* sa at capsen hans var skitten og så gammel ut

Natalie: «Jeg syntes *Anna* var slem»

Barnas forslag til løsning av konflikten

Underveis i opplegget mitt spurte jeg barna flere ganger hva *Per* og *Anna* kunne si for å avslutte krangelen sin. Barnas forslag inneholdt oftest en unnskyldning, enten fra både *Per* og *Anna*, eller bare fra en av dem. Barnas forslag til svar beveget seg etter hvert litt vekk fra unnskyldninger, og ble mer utfylte og forklarende jo lenger vi kom ut i opplegget, og jo mer kjent de med historien og karakterene. Følgende er utdrag fra økt 1 og 2, der barna svarer på hva *Per/Anna* kunne sagt da *Per* ble sint.

Økt 1: Deltakere: Meg, Lina og Rasmus

-Hva kunne *Anna* sagt da *Per* ble sint?

Lina og Rasmus: «Unnskyld!»

-Hva kunne *Per* sagt?

Lina: «Jeg har litt lyst til å leke med noen andre.»

Økt 2: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

-Hva kunne *Per* og *Anna* sagt for at de ikke skulle bli sinte på hverandre?

Natalie: «Capsen hans var helt ny og han ble lei seg de den ble skitten.»

Lina: «Unnskyld og at hun bare tøysa»

Rasmus: «Ja, bare tøys!»

På dag 2, 3 og 4 fikk barna møte meg i rolle som *Per* eller *Anna*, og de fikk også muligheten til å spille ut disse rollene selv. Jeg skal nå presentere noen utdrag fra disse

dagene, som viser situasjoner hvor barna tipset *Per* eller *Anna* om hvordan konflikten skulle løses. Jeg skal også presentere et utdrag som viser hvordan barna løste konflikten når de selv var i rolle som *Per* eller *Anna*.

Økt 2: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

Meg i rolle som *Per*:

-Jeg ville jo egentlig leke med henne, men så sa hun at den nye capsen min så gammel ut!

Lina: «Man da må du bare si: «Ikke si det!»»

-Var det noe annet jeg kunne gjort da?

Lina og Natalie: «Du kunne sagt ifra til de voksne!»

-Men hvis det ikke var noen voksne der?

Lars: Du kan si: «Anna kan vi stoppe med den leken, den krangleleken?»

Økt 3: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

Meg i rolle som *Per*:

Lars: «Hun (*Anna*) ble sint for at du sa du ikke ville leke med henne»

-Men hva kunne jeg sagt da?

Lars: «du kunne sagt at du ikke ville det»

-ville hva da?

Lars: «leke den tøyseleken»

Økt 4: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

Rasmus som *Per* og Natalie som *Anna*

Rasmus: «Hei hvorfor sa du capsen min var skitten?!»

Lina sufflerer: «Kanskje du bare tøysa Anna?»

Natalie: «jeg bare tøysa da Per, men du sa at du ikke ville leke med meg!»

Rasmus: «Unnskyld Anna»

Natalie: «Unnskyld Per»

Per: «Skal vi leke sammen i sandkassa?»

I situasjonene der barna samtaler med meg i rolle svarte de på alle spørsmålene mine som om jeg var karakteren jeg spilte. Barna hentet kunnskap fra tidligere samtaler jeg hadde hatt med dem om konflikten, og fra samtalene barna hadde hatt med meg i rolle. De kom også med forslag til løsninger jeg ikke hadde tatt opp i samtalene våre, som å si ifra til en voksen.

Barna fortsatte å bruke kunnskap fra tidligere samtaler da de selv var i rolle som *Per* eller *Anna*. Denne kunnskapen brukte de til å forklare/begrunne handlingene karakteren deres hadde utført, videre avsluttet de med å komme til enighet, oftest gjennom unnskyldninger eller tilsvarende.

Barnas møte med *Per* og *Anna*

Jeg opplevde at barna godtok illusjonen om at de snakket med henholdsvis *Per* eller *Anna*, når de snakket med meg eller en av de andre barna i rolle som *Per* eller *Anna*. I løpet av alle samtalenene der jeg var i rolle ble jeg kun referert til som *mitt navn* en gang. Ellers ble jeg konsekvent tiltalt som *Per* eller *Anna*. I samtale med *Per* og *Anna* formidlet barna hendelsesforløpet slik de hadde hørt det. Barna hadde oversikt over hvilken informasjon de hadde gitt til *Per* og *Anna* i tidligere samtaler, og barnas utsagn varierte avhengig av hvem de samtalte med. Et eksempel på dette kom i den 3. økten (11.4), under barnas samtale med meg i rollen som *Anna*:

Natalie: «Hvorfor dytta du *Per*?»

Anna (Meg): «Fordi han sa han ikke ville leke med meg mer!»

Natalie: «*Per* var her, og han sa han ikke ville leke med deg fordi du sa capsen hans var skitten»

I dette utdraget prater Natalie med *Anna*. Da hun sa «*Per* var her», refererte hun til at barna snakket med meg i rollen som *Per* rett før jeg byttet rolle til *Anna*. I dette utdraget formidler Natalie informasjon til *Anna*, som *Anna* ikke har noen forutsetning for å vite. Natalie videreformidler også kunnskapen hun hadde fått ut av samtalen med *Per*, nemlig at: «Han ikke ville leke med deg fordi du sa capsen hans var skitten.»

Hvordan barna tok fatt på rollen som *Per* og *Anna*

Barna viste entusiasme da de fikk muligheten til å gå i rolle som *Per* og *Anna* og spille ut konflikten seg imellom. Barna ville helst spille gjennom hele konflikten slik jeg hadde fortalt den. De viste god kjennskap til handlingen, og hvis en av skuespillerne ikke husket hva de skulle si eller hva som skulle skje, stilte de andre barna opp som sufflører. Dette får dere se et eksempel på i utdraget under, der Rasmus spiller *Per*, og Natalie spiller *Anna*.

Økt 4: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

Rasmus og Natalie sitter sammen på gulvet, begge har på seg kostyme (caps og skjert)

Rasmus: «Nei, *Anna* må jo tilbake i garderoben!»

*Natalie går og steller seg bak en bokhylle, for å så komme tilbake til Rasmus.

Natalie: «Har du fått sand på capsen din *Per*?»

Rasmus: «Hei hvorfor sa du capsen min var skitten?!»

*Natalie sier ingenting

Lina: «Kanskje du bare tøysa *Anna*?

Natalie: «Jeg bare tøysa da *Per*, men du sa at du ikke ville leke med meg!

Rasmus: «Unnskyld *Anna*»

Natalie: «Unnskyld *Per*»

Historien om *Per* og *Anna* har ingen videre handling etter at *Anna* har dyttet *Per*. I situasjonen over følger Rasmus og Natalie handlingen slik de husker den, og de er påpasselige på hvor *Per* og *Anna* befinner seg i forhold til hverandre. De er ikke like nøyaktige på replikkene. De hoppet over *Per* sin replikk om skjurfet til *Anna*, og barna brukte det vi hadde snakket om i samtalene våre, til å dempe konflikten før den blusset opp slik den gjør i den originale fortellingen.

Oppgavens drøftingsdel

I denne delen av oppgaven skal jeg bruke teoriene jeg har valgt ut til å se nærmere på funnene jeg presenterte i forrige kapittel. Jeg skal begynne med drøftingen som er rettet mot temaet konflikt. Jeg vil først bruke Schechners teori om «dark play» og knytte denne opp mot barnas tolkning av *Per* og *Annas* intensjon, og syn på begrepet tøys. For hvordan vet man om noen tøys? Jeg skal så bruke Galtungs konfliktdiagram, til å vurdere barnas forslag til hvordan *Per* og *Anna* kan løse konfliktsituasjonen de befinner seg i. Etter dette vil resten av drøftingen være rettet mot temaet dramatisk lek. Jeg skal begynne med å trekke tråder mellom min og barnas dramatiske lek, og teaterformene «hot-sete» og «forum-teater». Jeg avslutter oppgavens drøftingsdel med å se opplegget jeg laget i sammenheng med *commedia dell'arte*; Italiensk proffteater på 1500-tallet.

Tøys, intensjon, og «dark play»

Økt 3: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

*Jeg er i rolle som *Anna*.

Natalie: «*Per* var her, og han sa han sa han ikke ville leke med deg fordi du sa capsen hans var skitten»

Anna (meg): «Åh, har *Per* vært her? Jeg bare tøysa sånn som han gjorde med skjurfet

mitt»

Lars: «*Per* visste ikke at det var tøys da du sa det»

Utdraget over er hentet fra en av samtalene barna hadde med meg i rollen som *Anna*. Grunnen til at jeg begynner med denne lille snurten av en samtale er fordi den kommer inn på tematikk som intensjon, misforståelser, og tøys som har gått for langt. Rammeplanen sier at barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted, der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill og fellesskap, og der de skal lære seg å mestre motgang, håndtere utfordringer, samt gjøre seg kjent med egne og andres følelser (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 13). Jeg mener at evnen til å skjønne når noen tøyser, er en integral del av samspill mellom mennesker, og viktig for å kunne danne vennskap. Under opplegget mitt i barnehagen utfordret jeg barna til å reflektere rundt handlingene og intensjonene til *Per* og *Anna*. *Per* ble lei seg da *Anna* sa at capsen hans så gammel ut. Hvorfor valgte *Anna* å si en sånn ting, når hun viste *Per* hadde fått en ny, fin caps? *Per* hadde jo sagt at *Anna* så ut som en agurk med det grønne skjerfet sitt uten at hun ble sur. Barna var klare på at *Anna* bare hadde tøysset, men hvordan vet man når det tøyses?

Økt 1: Deltakere: Meg, Lina og Rasmus

-Hvorfor ble *Per* sint?

Lina: «Fordi *Anna* sa capsen var skitten»

-Tror du *Anna* mente å være slem?

Lina og Rasmus: «Nei.»

-Hvordan kunne *Per* vite at *Anna* tøysset?

*Rasmus begynner nå å tøyse og vifte vilt rundt seg med armene/lekesloss.

-Se nå for eksempel, nå tøyser Rasmus, hvordan vet du at Rasmus tøyser?

Lina: «Fordi han tøyser og han smiler.»

Det Lina beskriver mener jeg er nøkkelen til konflikten mellom *Per* og *Anna*, og nøkkelen i diskusjonen rundt hvem sin feil det var at konflikten blusset opp. Tøysingen og smilet Lina legger merke til er en invitasjon til «dark play». Ved å smile til Lina viser Rasmus at villskapet han skal til å framvise ikke er vill på ordentlig. Kan *Anna* ha gitt en tilsvarende invitasjon til *Per* før hun sa at capsen hans så gammel ut? Fortellingen sier ingenting om et avvæpnende smil fra *Anna* sin side, men barna var sikre på at hun ikke hadde gått inn for å være slem.

Økt 3: Deltakere: Meg, Lars, Line, Rasmus og Natalie

Jeg er i rolle som *Per*

Per (meg): «men hva kunne jeg sagt da?»

Lars: «du kunne sagt at du ikke ville det»

Per (meg): «ville hva da?»

Lars: «leke den tøyseleken»

Per (meg): «men jeg tøysset ikke, jeg ble sint på ordentlig»

Lina: «Det var bare tøys, sånn som dere hadde gjort i mange år før»

Rasmus: «Også ville hun bare leke»

Et annet moment som er interessant i utdraget over er Lars sitt forslag, nemlig at *Per* kunne sagt at han ikke ville «leke den tøyseleken». Lars kommer her med et godt tips til *Per* men har samtidig misforstått essensen av fortellingen, nemlig at *Per* ikke var med på *Annas* «dark play», og dermed ikke skjønnte at hun «lekte en tøyselek» da hun sa at capsen hans så gammel ut.

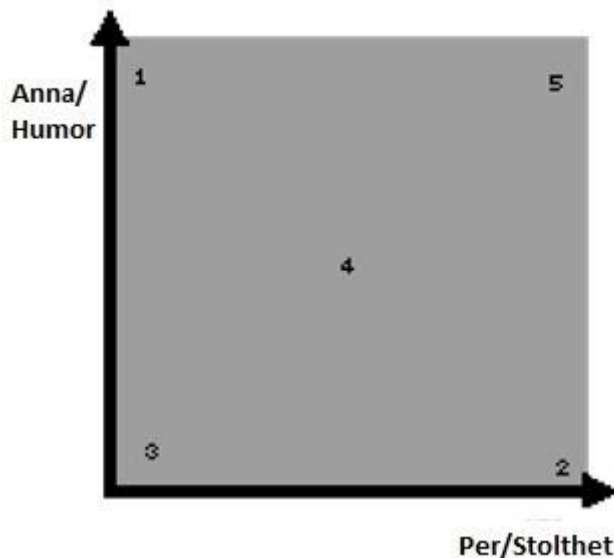
Jeg har i dette kapittelet sett nærmere på barnas tolkning av *Per* og *Annas* intensjoner og handlinger, og jeg skal nå bevege meg videre til barnas forslag til løsninger på konflikten mellom *Per* og *Anna*.

Mine og Galtungs vurderinger av barnas forslag til konfliktløsning

Jeg skal nå se nærmere på barnas forslag til løsningen på konflikten mellom *Per* og *Anna*, og sette disse løsningene inn i Galtungs diagram for konfliktlære. Jeg skal ta utgangspunkt i samme type modell Galtung tok i bruk, nå med navn på X- og Y-aksen som er relevante til konflikten mellom *Per* og *Anna*.

Figur 2. Diagram for konflikten mellom *Per* og *Anna*.

For å tolke konflikten ut i fra diagrammet Galtung bruker, må man først være klar over hva *Per* og *Anna* vil få ut av konfliktsituasjonen, altså hva de har som mål, og hvilke intensjoner som stilles opp mot hverandre. *Anna* sin intensjon var å si noe tøysete og humoristisk i respons til *Per* sin replikk. Intensjonen bak *Per* sin reaksjon var å vise *Anna* at han var stolt av den nye capsen sin, og at han mislikte at den blir gjort narr av. Diagrammet over konflikten mellom *Per* og *Anna* blir dermed sende slik ut:

Jeg skal nå gå gjennom forslagene barna kom med for å løse konflikten mellom *Per* og *Anna*. Jeg skal først gå gjennom forslagene barna kom med i samtale med meg. Jeg skal så se nærmere på hvordan barna ville løse konflikten da de møtte, og var i rolle som *Per* og *Anna*. Klarer barna å finne en løsning som både ivaretar *Annas* humor og lek, og *Pers* stolthet over lua si?

Barnas løsninger i samtale om *Per* og *Anna*.

Jeg skal nå se på utdrag fra samtaler barna hadde med meg i økt 1 og 2, og se hvordan barnas forslag til konfliktløsning passer inn i modellen over.

Økt 1: Deltakere: Meg, Lina og Rasmus

-Hva kunne *Anna* sagt da *Per* ble sint?

Lina og Rasmus: «Unnskyld!»

-Hva kunne *Per* sagt?

Lina: «Jeg har litt lyst til å leke med noen andre.»

Dette er den første samtalen jeg hadde med barna etter å ha introdusert dem for konflikten, og det at barna ikke kjenner konflikten så godt enda vises på svarene deres. Det første forslaget barna kommer med er den velkjente unnskyldningen. Dette er det åpenbare svaret, og barna har garantert vært på begge sider av en unnskyldning utallige ganger i løpet av sin tid i barnehagen. En unnskyldning fra *Anna* sin side vil jeg plassere mellom punkt [4] og [2] på konfliktmodellen, fordi *Anna* legger vekk sine humoristiske intensjoner for å trøste

Per. *Per* på sin side vil godta unnskyldningen, og kanskje leke med *Anna*, men han vil trolig fortsatt være litt opprørt. Lina sin løsning på situasjonen syntes jeg er morsom, fordi hun her har misforstått bakgrunnen for *Pers* sinneutbrudd. I starten knyttet ikke Lina *Anna* sin kommentar opp mot *Per* sitt sinneutbrudd, og trodde at *Per* rett og slett ikke ville leke med *Anna*. Forslaget Lina kom med her, var en hyggeligere måte for *Per* å fortelle *Anna* at han ikke ville leke med henne. På konfliktmodellen kommer dette forslaget dårlig ut, og jeg vil plassere det på punkt [3], fordi *Per* fortsatt er lei seg, og fordi *Anna* ikke fikk leke videre med *Per*.

Jeg skal nå presentere et utdrag fra økt 2, og gjøre rede for forskjellene fra svarene vi fikk i økt 1.

Økt 2: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

-Hva kunne *Per* og *Anna* sagt for at de ikke skulle bli sinte på hverandre?

Natalie: «Capsen hans var helt ny og han ble lei seg da den ble skitten.»

Lina: «Unnskyld og at hun bare tøysa»

Rasmus: «Ja, bare tøys!»

Her viser barna mer forståelse for kjernen av konflikten, nemlig hvordan *Annas* tøysete utsagn traff et sårt punkt hos *Per*. Jeg syntes også at svarene barna kom med her er mer diplomatiske, og åpner for en bedre dialog enn svarene de kom med i økt 1. Hvis både *Per* og *Anna* følger Natalie og Linas forslag, mener jeg konflikten vil løses i et kompromiss, altså punkt [4]. *Per* forklarer at han ble lei seg, og hvorfor han ble lei seg, istedenfor å eskalere konflikten. *Anna* unnskylder kommentaren sin, men forklarer på samme tid at hun bare ville tøysa, og ikke mente å være slem. Som nevnt tidligere sier Galtung at det er viktig å huske på at man ved å inngå et kompromiss ofrer litt av sitt eget ståsted, og at et kompromiss dermed ikke er en optimal løsning (2003, s. 28). Ut fra Galtungs syn på kompromiss vil dermed ikke den nevnte løsningen på konflikten mellom *Per* og *Anna* være optimal, fordi *Anna* må unnskyldes tøysa sitt, og fordi *Per* må svelge litt av stoltheten sin og forklare hvorfor han ble lei seg.

Jeg vil her trekke inn erfaring jeg har fått i løpet av min utdanning, og mine deltidsjobber i barnehager, for å si meg uenig i Galtungs syn på et kompromiss som en ikke-optimal løsning. Etter min erfaring har barn mye lettere for å tilgi hverandre enn voksne, og de er heller ikke like tilbøyelige til å bære nag. Hvis konflikten mellom *Per* og *Anna* blir løst som kompromisset over, tror jeg *Per* raskt vil glemme at han var sint, og få tilbake stolthet over capsen sin. *Anna* har nå fått mer kunnskap om hva hun kan tøysa om med *Per*, og nå som

Per vet at hun tøyser, tror jeg hun vil kunne fortsette med de tøysete kommentarene sine, uten å såre *Per* noe ytterligere.

Barnas løsninger i samtale med *Per* og *Anna*

Jeg skal nå se nærmere på noen av forslagene barna kom med da de var i samtale med meg i rolle som *Per* og *Anna*, og se på disse forslagene i lys av Galtungs konfliktlære. Jeg skal ta utgangspunkt i et utdrag fra økt 2, der jeg hadde gått inn i rollen som *Per*.

Økt 2: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

Per (meg): «Jeg ville jo egentlig leke med henne, men så sa hun at den nye capsen min så gammel ut!»

Lina: «Men da må du bare si: «Ikke si det!»»

Per (meg): «Var det noe annet jeg kunne gjort da?»

Lina og Natalie: «Du kunne sagt ifra til de voksne!»

Per (meg): «Men hvis det ikke var noen voksne der?»

Lars: Du kan si: «Anna kan vi stoppe med den leken, den krangleleken?»

Jeg kommer her til å se nærmere på Lina og Natalies forslag: «du kunne sagt ifra til de voksne!» Til tross for at vi hadde hatt to dager med samtale om hva *Per* og *Anna* kunne gjøre for å løse konflikten, var det først når barna møtte *Per* at de kom på at det å kontakte noen voksne var en mulighet. Det kan tenkes at det rett og slett var en tilfeldighet at barna ikke hadde kommet på denne muligheten før, men jeg mener det kan ha vært knyttet opp mot at de ikke lenger snakket med en voksen karakter (meg) men nå snakket med en karakter på deres alder (*Per*). I forhold til Galtungs konfliktdiagram kan det å få hjelp fra en voksen virke som en god ide, men dette er jeg uenig i. For at det å tilkalle en voksen skal løse konflikten på en god måte, er *Per* og *Anna* avhengige av at voksenpersonen får med seg alle konfliktens nyanser. Dette kan være vanskelig, fordi konflikten ser enkel ut på papiret, og det er fare for at en travel voksen som kommer inn, vil se på det som at *Anna* sa noe stygt om capsen til *Per*, og dømme deretter. Jeg mener at å delegere ansvaret for konfliktløsningen over til en voksen teller som en utsettelse av konflikten (punkt [3]), fordi barna ikke kommer fram til et svar selv, men godtar løsningen den voksne kommer med. I mine øyne har konflikten blitt satt på vent, i form av en løsning den voksne har tvinger gjennom.

Barnas løsninger i rolle som *Per* og *Anna*

Til slutt skal jeg vise til, og reflektere rundt et utdrag fra den siste økten vår, der barna var i rolle som *Per* og *Anna*, og hadde fått i oppgave å løse konflikten selv.

Økt 4: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

Rasmus som *Per* og Natalie som *Anna*

Rasmus: «Hei! Hvorfor sa du capsen min var skitten!?»

Lina sufflerer: «Kanskje du bare tøysa Anna?»

Natalie: «Jeg bare tøysa da Per, men du sa at du ikke ville leke med meg!»

Rasmus: «Unnskyld *Anna*»

Natalie: «Unnskyld *Per*»

Rasmus: «Skal vi leke sammen i sandkassa?»

Barnas tolkning av konflikten mellom *Per* og *Anna* begynte med et smell, nemlig en direkte konfrontasjon fra *Per* sin side. Dette utsagnet vil jeg sette som ett klart punkt [2] på Galtungs diagram, fordi det kun oppfyller *Pers* mål med konflikten. Etter litt hjelp fra Lina, svarer Natalie med noe som kan minne om et kompromiss (punkt [4]) der hun både forklarer sin intensjon, samtidig som hun ytrer sin misnøye med at *Per* ikke ville leke med henne. I samtalene før barna inntok rollene som *Per* og *Anna* hadde de vært veldig dyktige til å finne diplomatiske løsninger, og komme med gode råd. Derfor syntes jeg det både var overraskende og morsomt at både Rasmus og Lina brukte muligheten de fikk da de havnet i *Per* og *Annas* sko, til å bruse med fjærene og fyre opp under konflikten. Dette fikk meg til å tenke over spørsmålene jeg hadde stilt, og måten barna hadde svart tidligere. Jeg mistenker at barna hadde moderert seg selv under samtalene våre, og gitt meg svarene de tenkte var diplomatiske og «riktige». Denne mistanken ble ytterligere bekreftet da det var Lars sin tur å være *Per*, og det første han sier når han får på seg *Pers* caps er: «Jeg er *Slemmeper*, *Anna* du er en bæsj!»

Rollespillet til Rasmus og Natalie roet seg ned ved at både *Per* og *Anna*, helt uoppfordret, beklager sin egen oppførsel. *Per* avslutter så med å invitere *Anna* med på lek. Galtung vil klassifisere dette som et kompromiss [4], men som nevnt går han ut i fra at både *Per* og *Anna* har ofret noe for å komme til enighet. Jeg tror derimot at både *Per* og *Anna* er godt fornøyde med hvordan konflikten ble løst, og at de vil gå inn i leken uten å bære nag.

Barnas bruk av ulike teaterformer

I dette kapittelet skal jeg trekke tråder mellom måten barna reagerte på å møte, spille, og overvære *Per* og *Anna*, og teaterformene «hot-sete» og «forum-teater».

Hot-sete

Denne metoden går ut på at en gruppe, som enten er seg selv eller er i rolle, har muligheten til å intervju skuespillere som holder seg i karakter. (Neelands og Goode, 2000, s. 32). Denne metoden er nyttig for å tydeliggjøre en karakters motivasjon og personlighet, og det var dette jeg brukte hot-sete til under opplegget mitt. Jeg hadde som mål å få barna til å spille ut konflikten mellom *Per* og *Anna*, men følte at overgangen fra historiefortelling til skuespill ville bli for brå. Jeg bestemte meg derfor for å ha et mellomledd der barna kunne møte og bli bedre kjent med karakterene. Jeg passet på at figurene jeg brukte under historiefortellingen matchet kostymet jeg skulle ha på meg. Dette viste seg å være et godt grep, fordi barna straks skjønnte hvem jeg var, med en gang jeg tok på meg *Pers* oransje caps. Jeg tror bruken av hot-sete styrket barnas innlevelse, fordi de fikk oppleve tre forskjellige versjoner av historien (den nøytrale fortellingen i starten, *Pers* versjon, og *Annas* versjon), som alle inneholdt unik informasjon. Jeg tror dette førte til at barna følte at det var de som satt på den fullstendige sannheten, og når de da møtte *Per* eller *Anna*, var det gøy for dem å vite at de satt på informasjon som karakteren de snakket med ikke hadde tilgang til. Et eksempel på dette ser dere i utdraget under, der Natalie og Lars videreformidler det de har fått vite om *Pers* følelser og tanker rundt konflikten til en «intetanende» *Anna* (meg).

Økt 3: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Rasmus og Natalie

Natalie: «Hvorfor dytta du *Per*?»

Anna (meg): «Fordi han sa han ikke ville leke med meg mer»

Natalie: «*Per* var her og han sa han ikke ville leke med deg fordi du sa capsen hans var skitten»

Anna (meg): «Åh, har *Per* vært her? Jeg bare tøysa sånn som han gjorde med skjerfet mitt»

Lars: «*Per* viste ikke at det var tøys da du sa det»

Etter planen var det bare jeg som skulle være i hot-sete, men da barna begynte å spille ut konfliktsituasjonen mellom *Per* og *Anna* oppstod det situasjoner hvor det føltes naturlig å stille dem spørsmål. Et eksempel på dette ser dere i utdraget under, der Lines kroppsspråk i rollen som *Anna* var veldig tydelig og åpnet for spørsmål fra salen.

Økt 3: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Rasmus og Natalie

*Line sitter med kryssede armer, og tilgjort sinna-bryn

-Oj, hvorfor er du sint *Anna*

Line: «Fordi *Per* ikke ville leke med meg!»

Rasmus: «men du sa capsen min var skitten!»

Line: *Vifter med armene og liksomstoss*

Rasmus: *liksomstoss tilbake*

Rasmus: «du er en råttan banan!»

Line: «du er en råttan agurk!»

-nå må vi hjelpe disse to, for krangelen blir bare verre og verre!

Natalie: (til Line) «prøvde du bare å tøyse?»

Line: *nikker, men ser fortsatt litt sint ut* «Mhm!»

Jeg hadde startet en av mine tidligere hot-seter med å krysse armene og være sur, og dette hadde Line valgt å kopiere da det var hennes tur til å være på scenen. Jeg hadde egentlig en plan om at Line og Rasmus skulle gjennomføre fortellingen om *Per* og *Anna* uten innskudd fra publikum, men da jeg så den teatraliske surheten hennes gikk den planen i vasken. Da konflikten eskalerte bestemte jeg meg for å spørre publikum om hjelp. Dette leder oss inn på den neste teaterformen jeg skal knytte opp mot barnas møte med *Per* og *Anna*, nemlig forum-teater.

Forum-teater

Denne metoden går ut på at en situasjon (valgt for å rette fokus mot tematikk som er relevant til dramaet) blir spilt ut av en liten gruppe, imens de andre observerer. Både skuespillerne og de som observerer har muligheten til å bryte inn og stoppe handlingen hvis de føler den ikke beveger seg i riktig retning, hvis skuespillerne trenger hjelp, eller hvis dramaet ikke oppleves som ekte. (Neelands og Goode, 2000, s. 59).

Jeg opplevde flere eksempler på at barna tok i bruk forumteater da de var skuespillere i stykket om *Per* og *Anna*. Eksempler på dette ser dere i utdragene under, som begge er fra økt 4.

Økt 4: Deltakere: Meg, Lars, Line, Rasmus og Natalie

*Natalie spiller *Anna* og Rasmus spiller *Per*, de sitter sammen i «sandkassen»

Rasmus: «Nei, *Anna* må tilbake i garderoben!»

*Natalie går tilbake i garderoben og kommer ut igjen.

Økt 4: Deltakere: Meg, Lars, Line, Rasmus og Natalie

*Her spiller Rasmus *Anna*, og Lina spiller *Per*

*Rasmus (*Anna*) kommer ut av «garderoben», men blir stående rådvill

Lina (*Per*): «Så sier du det at capsen var litt skitten, og jeg sier at du ser ut som en agurk»

Rasmus (*Anna*): «Capsen din har blitt så skitten»

Disse små irttesettelsene var det utallige av under barnas fremføringer, og de vil per definisjonen over, bety at barna utfører forumteater. Noe jeg syntes var interessant var at barna ofte kom med slike irttesettelser når de selv spilte, men sjelden kom med irttesettelser når de var tilskuere. Dette til tross for at jeg spesifikt ba barna som var tilskuere om å bryte inn hvis de hadde noen tanker om det som utspilte seg på scenen.

Dette tror jeg kommer av at barna kan ha oppfattet skillet mellom skuespillere og tilskuere, som det samme skillet som finnes mellom de som deltar på en lek, og de som ikke deltar. Vanligvis vil det være muligheter for barn som kommer utenfra leken til å hoppe inn og bli med, men under barnas skuespill tror jeg dette skillet ble forsterket ved at det bare var to barn som hadde kostymer, og at begge rollene i stykket var opptatt. Etter hvert som jeg kom med innspill til det som foregikk på scenen, merket jeg at barna åpnet seg mer til å påvirke og kommentere stykket som tilskuer. Jeg vil ta med meg denne erfaringen videre, slik at jeg kan gjøre enda mer for å viske ut skillet mellom det som foregår på scenen og det som foregår i salen neste gang jeg tar i bruk forum-teater med barn.

Sammenhenger mellom mitt opplegg og *commedia dell'arte*

Jeg skal nå bruke Henkes teori om muntlig improvisasjon og struktur, og knytte det opp mot opplegget mitt. Opplegget jeg gjennomførte med barna hadde veldig mange likheter med *commedia dell'arte*, italiensk proffteater på 1500-tallet, og spesifikt sjangeren «scenario.» Scenarioet begynner med et argument, eller en konflikt som skaper en bakgrunn for stykkets plot, en liste med stykkets karakterer, og en liste rekvisitter. Fortellingen jeg skrev om *Per* og *Anna*, begynte ikke med en konflikt, men konflikten skaper bakgrunnen for fortellingens plot. Plottet blir så forklart, med oversikt over når de viktige karakterene, *Per* og *Anna*, kommer og går. Videre får barna en kort beskrivelse av de viktigste hendelsene i stykket (krangelen mellom *Per* og *Anna*), med spesielt fokus på samspillet mellom de to karakterene. Rollelisten, og listen over rekvisitter er kort, og enkel å holde styr på, de to eneste karakterene er *Per* og *Anna*, og de to rekvisittene, en caps og et skjerf, er knyttet til de to karakterene.

Barna var raske til å lære seg historien, og bli kjent med karakterene. Jeg hadde trodd

at de under framføring av fortellingen om *Per* og *Anna* ville foretrekke å spille ut hele handlingen fra a-å, uten for mye variasjon, og jeg ble overrasket da barna flere ganger gjorde som italienerne på 1500-tallet, og «improviserte sin opptreden ut fra et felles plot og gjennom inngående kunnskap om de individuelle karakterenes roller» (Henke, 2002, s. 1). Følgende er et par eksempler på barnas improvisasjon innenfor fortellingens rammer:

Økt 3: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Rasmus og Natalie

*Rasmus som *Per* og Line som *Anna*

*Line sitter med kryssede armer, og tilgjort sinna-bryn

-Oj, hvorfor er du sint *Anna*

Line: «Fordi *Per* ikke ville leke med meg!»

Rasmus: «men du sa capsen min var skitten!»

Line: *Vifter med armene og liksomssloss*

Rasmus: *liksomssloss tilbake*

Rasmus: «du er en råttan banan!»

Line: «du er en råttan agurk!»

Økt 4: Deltakere: Meg, Lars, Lina, Natalie og Rasmus

*Rasmus som *Per* og Natalie som *Anna*

Rasmus: «Hei! Hvorfor sa du capsen min var skitten!?»

Lina sufflerer: «Kanskje du bare tøysa *Anna*?»

Natalie: «Jeg bare tøysa da *Per*, men du sa at du ikke ville leke med meg!»

I begge disse fremføringene av konflikten mellom *Per* og *Anna* er barna innom de viktigste punktene i fortellingen, og de formulerer karakterenes følelser og tanker, uten å følge manuset/historien jeg har skrevet (vedlegg 2) slavisk. Barna har blitt så godt kjent med fortellingens rammer, og karakterenes følelser og motivasjon, at de kan improvisere dialog som refererer tilbake til tidligere hendelser i fortellingen («Du er en råttan agurk»), og lage avslutninger i fortellingen som jeg ikke hadde tenkt på, uten at disse går på tvers av karakterene barna spiller.

Konklusjon

I denne oppgaven har jeg beskrevet hvordan jeg har brukt dramatisk lek med barn for å tolke, spille ut, og løse en konfliktsituasjon. Jeg har utfordret barna med spørsmål om hva som teller mest, følelsene til den som føler seg tråkket på kontra intensjonen til den person som

tråkket. Her har barna vist refleksjon. De har oppfattet at en slik situasjon er en gråson, og i møte med karakterene det gjelder har barna vist gode evner til å sette seg inn i andres ståsted, og argumentere for og imot begge sider. Jeg har skapt en oversikt over barnas løsninger på konflikten mellom *Per* og *Anna*, og testet disse løsningene i et diagram for konfliktløsning. Her har jeg kommet fram til at løsningene barna kommer med er gode når de som krangler er barn som egentlig bare vil bli ferdig med konflikten for å leke, men kanskje er mindre gode når man har å gjøre med langsinte voksne. Videre i oppgaven har jeg sett på forskjellige former for teater, og knyttet disse opp mot opplegget jeg gjennomførte i barnehagen. Her kom jeg fram til at jeg med fordel kan være mer dynamisk, og åpne for at barna kan slå seg løs. Dette kan gjøres ved å sette barna i hot-sete, og på den måten få et unikt innblikk i barnas tolkning av stykkets karakterer. Det kan også gjøres ved å være tydelig på at man som publikummer under forum-teater kan komme med innspill og forslag. Til slutt har jeg knyttet *commedia dell'arte* opp mot opplegget jeg laget, og her har jeg kommet fram til at barna, i likhet med 1500-tallets italienere, er gode til å improvisere når de får faste karakterer og «en nedskrevet og konstruert intrige» (Henke, 2002, s. 1).

I innledningen snakket jeg om å bruke dramatisk lek og teater til å åpne et rom der barna kunne være i konflikt uten frykt for konsekvenser. Jeg mener at fortellingens struktur kombinert med at teaterformene jeg har brukt underveis i arbeidet mitt har åpnet akkurat et slikt rom for Lars, Line, Rasmus og Natalie.

Litteratur

Bergsland, M. D. og Jæger, H (red.) (2014) *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. (1. utgave, 3. opplag)

Oslo: CAPPELEN DAMM AKADEMISK

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. (6. utgave, 1. opplag)

Oslo: Gyldendal akademisk

Galtung, J. (2003). *Både -og*. (2. opplag)

Oslo: Kagge forlag AS

Goode, T. og Neelands, J. (2000) *Structuring drama work- A handbook of available forms in theatre and drama*. (2. utgave, 7. opplag)

Cambridge: Cambridge university press

Hammer, A. og Strømsøe, G. (2015) *Drama og skapende prosesser i barnehagen*.

Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS

Henke, R. (2002) *Performance and Literature in the Commedia dell'arte*.

Cambridge: Cambridge university press

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen-innhold og oppgaver*.

Oslo: Kunnskapsdepartementet

Løkken, G. og Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. (4. utgave, 3. opplag)

Oslo: Universitetsforlaget

Schechner, R. (2002). *Performance studies: An introduction*. (3. utgave)

Oxon: Routledge

Nettside brukt til å lage modeller:

URL: <https://www.pixilart.com/>

Lenker brukt til å finne navn til barna i observasjonene mine:

URL: https://no.wikipedia.org/wiki/Liste_over_norske_kvinnenavn

URL: https://no.wikipedia.org/wiki/Liste_over_norske_mannsnavn

Vedlegg

Vedlegg 1. Didaktisk plan for besøk i barnehagen (9.4-12.4)

Problemstilling:

«Hvordan bruke dramatisk lek med barn for å tolke og løse en konfliktsituasjon.»

Økt 1. (9.4)

Mål	Innhold	Arbeidsmåte
Gjøre barna kjent med kjernen i	Presentasjon av fortellingen og konfliktsituasjonen,	Opplesning av fortelling og samtale om fortellingen.

konfliktsituasjonen, karakterene som er med, og deres motivasjoner.	historieopplesning, med samtale om hva vi har lest, og hva barna tenker om det vi har lest, i ettertid.	Engasjere barna med spørsmål om egne erfaringer, og tanker rundt fortellingen.
---	---	--

Økt 2. (10.4)

Mål	Innhold	Arbeidsmåte
Få barna til å samtale om og reflektere over mulige løsninger på konfliktsituasjonen.	Starte en dialog om konfliktsituasjonen, hva kan man gjøre for å løse situasjonen? Hva mener barna karakterenes motivasjon er?	Oppsummering av og samtale om fortellingen. Bruke åpne spørsmål til å få barnas syn/vinkling på konflikten og spesielt karakterene.

Økt 3. (11.4)

Mål	Innhold	Arbeidsmåte
Introdusere barna for karakterene (meg i kostyme), og starte en dialog med barna om konflikten fra karakterenes synspunkt.	Først oppsummere samtalene vi har hatt dagene før, så introdusere karakterene i form av meg i kostyme. Starte en dialog om konfliktsituasjonen mellom «karakteren» og barna.	Voksen i rolle. Her starter jeg med en fiksjonskontrakt for å ikke gjøre barna usikre. Leder samtalen inn på konfliktsituasjonen vi har snakket om, men snakker kun ut fra min karakters ståsted.

Økt 4. (12.4)

Mål	Innhold	Arbeidsmåte
At barna er så trygge på karakterene og konfliktsituasjonen at de tør å spille den ut, og løse den i	Vi oppsummerer de tre foregående dagene. Vi gjennomgår konflikten og løsningene vi har pratet om.	Bruke barnas kjennskap til karakterene og konflikten til å starte en engasjerende samtale. Bruke

dramatisk lek.	Jeg åpner så for en improvisert dramatisk gjennomgang av konflikten, hvor vi spiller ut løsningene våre.	engasjementet fra samtalen til å invitere til/åpne for dramatisering av konflikten.
----------------	--	---

Vedlegg 2. Fortelling om Per og Anna.

Anna og Per går i samme barnehage, og de pleier å leke sammen når de er ute. Noe av det morsomste de vet er å si tøysete ting til hverandre, en dag hadde for eksempel Anna sagt til Per at han så ut som en rar fisk, og da hadde Per svart med å si «Blubb blubb» og plasket rundt i en søledam.

I dag har Anna og Per planlagt å leke sammen i sandkassen. Da Anna og Per var i garderoben for å kle på seg, viste Per fram en helt ny oransje caps han har fått, og den capsen sa han at han var veldig, veldig glad i. Per har kledd på seg, og er klar til å løpe ut å leke. Anna sier til per at hun kommer etter han, hun skal bare finne de store grønne skjerfet sitt. Etter litt leting finner Ann skjerfet sitt, og hun går ut til Per som sitter i sandkassa.

Når Per ser at Anna kommer bort, smiler han og sier «med det grønne skjerfet der, ser du i allefall ut som en stor agurk!» Anna vil tøyse tilbake. Hun ser at den nye capsen til Per allerede har blitt skitten av all sanden i sandkassen, og sier: «Den capsen din er jo blitt så skitten at den ser helt supergammel ut!» Da reiser Per seg raskt opp fra sandkassen, og sier: «Hvis du sier sånn, så vil jeg IKKE leke med deg mer!» Anna blir overrasket og sint, og istedenfor å svare, så dytter hun Per, og løper bort.

Vedlegg 3. Samtykkeskjema

Til

Dato

Forespørsel oms deltakelse i observasjoner til bruk i bacheloroppgave.

Hei. Mitt navn er STUDENTENS NAVN

Jeg går i 3. klasse på STUDENTENS STUDIESTED, og er nå i gang med å skrive bacheloroppgave. I Bacheloroppgaven min vil jeg bruke observasjoner av barn til å utforske hvordan barna vil bruke dramatisk lek til å tolke og løse en konfliktsituasjon. Min forrige praksisperiode var i STUDENTENS PRAKSISBARNEHAGE, på avdeling STUDENTENS PRAKSISAVDELING, og det er her jeg ønsker å gjøre mine observasjoner.

Barnas deltakelse vil innebære å delta på fire (4) samlingsstunder i perioden den 9.4-12.4. I disse samlingsstundene skal barna få presentert en fiktiv konfliktsituasjon som vi sammen skal gjennomgå, diskutere, og etter hvert dramatisere. Jeg vil underveis i samlingsstundene gjøre notater og observasjoner for hånd. Disse notatene vil inneholde barnets navn, men vil kun sees av meg. Notatene vil senere skrives over til datamaskinen min, men denne gangen vil alle deltakere anonymiseres. De håndskrevne notatene vil da makuleres.

De eneste som har tilgang til observasjonene vil være meg og mine to veiledere, samt sensorer av bacheloroppgaven min.

Dere har når som helst mulighet til å trekke deres barns deltakelse i denne studien hvis dere skulle ønske dette. Hvis dere har noen spørsmål er det bare å ta kontakt med meg eller mine veiledere.

Mine veiledere er:

STUDENTENS VEILEDER NR 1. VEILEDERS EPOSTADRESSE

STUDENTENS VEILEDER NR 2. VEILEDERS EPOSTADRESSE

Med vennlig hilsen

STUDENTENS NAVN

STUDENTENS EPOSTADRESSE

STUDENTENS TELEFON-NUMMER

.....
Jeg samtykker i at deltar i observasjoner til bruk i bacheloroppgave.

.....

.....

Sted/ dato

Underskrift

Vedlegg 4. Pappfigurer brukt under historiefortelling

Vedlegg 5. Kostymet til Per (capsen)

Vedlegg 6. Kostymet til Anna (skjerfet)

